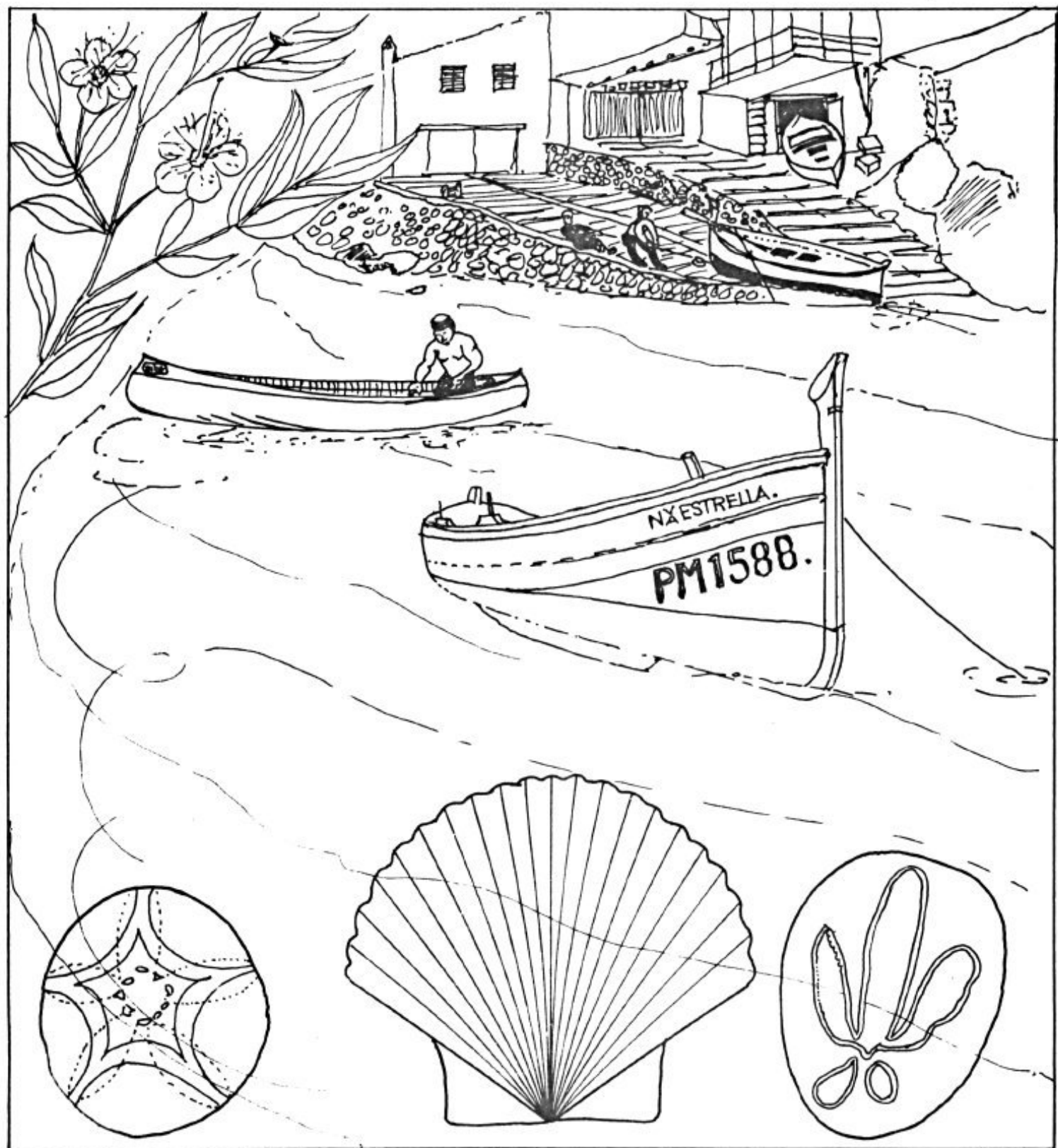

S[★] ENCRUIA.

D. L. - PM. 415 - 1979

Deia ★ Juliol ★ 1979

TAULA

editorial

reflexió

Junta municipal

Poemes

temps d'anrera

secció - cartes

crònica - expressions festes

fer Poble

festes - sa llengua llarga

Gloses

xerraterum

escoles unitàries

Passa temps

EDITORIAL

Hace escasas fechas, exactamente el 13 de Marzo pasado, se cumplía el segundo centenario de la aparición en Mallorca de la primera publicación periódica, aquel semanario que con el simple título de Palma de Mallorca o el de Semanario de los precios corrientes daba a luz nuestra Real Sociedad Económica de Amigos del País.

En forma de una simple hoja, tamaño cuartilla, se iniciaba así la singladura periodística que en el transcurso de los años había de constituir una ingente masa de publicaciones, cuyo conjunto, recogido hoy en diferentes hemerotecas, es fuente inagotable de toda clase de informaciones y noticias, por la cantidad, variedad y calidad.

Por la cantidad: unos miles de fichas lo atestiguan, por la variedad: las publicaciones políticas de todas clases, una excelente representación del romanticismo literario, la festiva prensa de finales del siglo pasado, una potente prensa católica, los completos diarios informativos, la numerosa prensa en lenguas extranjeras, la deportiva, la profesional y tanta y tantas modalidades.

Y no olvidemos la reciente prensa clandestina que sobrepasa la veintena de títulos, durante el período de transición.

Pasó casi totalmente desapercibida la citada fecha del 13 de Marzo y ahora la Asociación de Prensa Forana se siente en cierta manera obligada a recordarla y conmemorarla, que no en vano, y como medio de comunicarse con 141 emigrantes, los pueblos de la Isla recurrieron pronto a la prensa y numerosas poblaciones han sostenido durante largos años curiosas e interesantes publicaciones.

Esta y otras publicaciones que fueron apareciendo se convirtieron en medios necesarios de información local, otras veces política o simplemente expansión literaria y hoy en día exceptuando tres o cuatro localidades, todas las ciudades y villas de la Isla cuentan o han contado con su pequeña prensa.

Que la conmemoración del próximo domingo sea un homenaje a todos los que nos precedieron en la labor periodística, que nos han legado bagaje tan precioso y necesario, y más en nuestra Isla, con la desaparición reciente de muchos archivos, que hacen imprescindible su consulta.

Y que sea estímulo para los que van fomentando este tipo de publicaciones.

LUIS ALEMANY VICH.

El domingo pasado 15, conmemorándose el bicentenario de la aparición de la primera publicación periódica en Mallorca el equipo de redacción de S'ENCRUIA, a se desplazó a Lluc, a una disertación sobre "la prensa en els nostres pobles", donde estuvieron presentes diferentes representantes de casi todos los pueblos de la Isla donde existe algún tipo de publicación periódica.

Asistieron: "Llum d'oli" de Porreras, "El Felanitx" de Felanitx, "Vora Mar" de Puguera, "Apostol y civilizador" de Petra, "El Sóller" de Sóller, "Dijous" de Inca, "Sant Joan" de Sant Joan, "Bell Puig" de Artá. De Pollensa había una representación aunque no tenían todavía nombre para su publicación. Y S'ENCRUIA que acababa de entrar a formar parte de "L'Associació de la Premsa Forana".

N. de la R. El equipo de redacción de S'Encruià no se identifica en ningún momento con la ideología de la correspondencia recibida.

Portada confeccionada por: MARTIN TALLENTS.

REFLEXION...

Montañas y pequeñas colinas,
olivos y demás árboles,
perfumes y extraños personajes
envuelven estas pequeñas tierras;
tierras de gran belleza,
comprendidos e incomprendidos
caminos que aprietan y no terminan,
senderos que se pierden por paisajes
senderos que te alientan;
gentes que no saben lo que tienen
gentes que saben lo que quieren,
pasajes cotidianos.

¡Incomprensión a la belleza!

¡Tierras que claman sosiego!

Pasión y tormento,

Silencio al atardecer,

silencio al amanecer;

ancianos que esperan el pasar,

de sus días tranquilos;

juventud que espera que no tenga fin,

gente que no sabe lo que pasa,

paz en las calles y en las gentes.

Guerra en el cementerio .

Pequeña y hermosa tierra,

rincón de apacibles fieras;

muchos de nosotros esperamos

que nunca y de verdad, nunca mueras.

SEUDONIMO: CAPITAN TRUFNO

JUNTA MUNICIPAL

Resumen de la Junta Municipal del día 4 de Julio, que se celebró con la asistencia de todos los concejales excepto el representante del P.T.I. El orden del día era el siguiente:

- 1º- Lectura borrador acta anterior.
- 2º- Disposiciones oficiales de interés municipal.
- 3º- Facturas presentadas.
- 4º- Correspondencia oficial recibida.
- 5º- Instancias de obras particulares.
- 6º- Legalización sepulturas cementerio.
- 7º- Ruegos y preguntas.

Punto primero:

Se leyó el borrador del acta de la Sesión Extraordinaria que se celebró el pasado 25 de Junio, con motivo de acordar la prórroga del presupuesto Ex-dianrio del 78 para el Ejercicio de 1979. Se dió cuenta de las cantidades existentes y los Bancos donde éstas están custodiadas.

Punto segundo:

Por un Real Decreto los concejales tendrán derecho a percibir dietas por los traslados etc, consignándose una cantidad equivalente al 5% del presupuesto ordinario, siendo competencia del Ayuntamiento el repartir dicha cantidad.

El Colegio Oficial de Ingenieros Industriales manda un escrito reiterándose en el ofrecimiento de sus servicios.

D. Pedro Lopez Rullan manda una carta en la cual pone a disposición del Ayuntamiento la licencia nº 2 de taxi, que tenía concedida.

Dª Magdalena Colom renuncia a la petición nº 1 de licencia de servicio público que tenía presentada.

Se concede la licencia a D. Juan José Aubert Coll.

Punto tercero:

Se da cuenta de diversos gastos habidos: Recibos eléctricos, construcciones José Salas, Traslado del consistorio en su visita al Consell, Imprenta Miramar por la edición del libro "NOTAS PARA LA HISTORIA DE DEIA III" haciéndose constar que la entidad Banca Catalana se ha hecho cargo de la mitad del coste de dicha edición.

Punto quinto:

Se concedieron los siguientes permisos de obras:

MARIA RIPOLL RIPOLL: Cambiar baldosas cocina de 12 m2 en su casa de Lluc-Alcari.

JOSE SALAS VISCONTI: Caseta para un gallinero de 3 x 2,5 m. El informe del técnico es favorable.

STEPHANIE SHEPARD: Reformar cocina y cuarto de baño para quitar humedades. Enplazamiento Davall Es Penyal.

JOSE COLL RIPOLL: Reconstruir pared de una caseta con piedras junto a la casa en Felipe Bauzá, 5. Ca Na Mateua.

FRANCISCA VIVES COLL: C/ Porxo nº 11. Construir una habitación sobre la superficie que ocupa la cocina y un cuarto de baño.

GABRIEL RULLAN RIPOLL: Derrumbar caseta en "Ca Na Pintada". Es Puig.

GABRIEL ABRAHAM TOTGER: Abrir un portón de 4 m. en "Es Clot" quitando el paredón.

JUAN VICENS PUIG: Es Guruga. Garage de 5 x 4 m. Informa el aparejador que debe ser presentado un proyecto de arquitecto debido a la zona donde está emplazado. Se denega el permiso visto el informe del técnico y mientras dicho proyecto no sea presentado.

JUAN MIRALLES: Alargar un trozo de terraza junto a la ya existente. El técnico solicita un informe de Bellas Artes. Llegados a este punto se armó una campaña polémica entre los concejales, porque algunos de ellos piensan que ya que está "Ca'n Fusimany" declarado como monumento arquitectónico singular, esta terraza ha desvirtuado la belleza artística anterior. Y preguntándose otros: ¿Porqué si a unos se les exige forrar las nuevas casas de piedras, dicha terraza se ha podido construir sin hacerlo.

Se decide esperar el informe de Bellas Artes.

HEINZ SCHMITZ: Construcción de una vivienda unifamiliar en Es Puig. El informe del técnico es negativo y el nuevo proyecto deberá ser visado por el Colegio de Arquitectos.

Estando muy de acuerdo todos los concejales que dada la estructura del terreno de Dofà, es muy difícil aplicar las normas de retranqueo existentes, ya que es muy difícil edificar en llano, que en terreno de "marjades" como el de aquí. Se acuerda pasarlo a informe jurídico.

Se ha hecho revisión de obras por el aparejador, estando éste unas veces de acuerdo y otras no con los presupuestos presentados.

Punto sexto:

Se han legalizado las siguientes:

- nº 54 Dª Antonia Rullan Mas.
- nº 60 D. José y Dª Maria Coll Ripoll.
- nº 53 D. José Colom Marroig.
- nº 40 D. Francisco Vives Bibiloni.

Hay una instancia de D. Juan Vives Ripoll con domicilio en la Plaza del Puig, nº 8 en la que solicita permiso para colocar una piedra sobre la sepultura nº 37 con una inscripción grabada.

Se decide conceder el permiso siempre que la piedra sea de "marés" y no sobresalga el nivel del suelo.

D. Pedro y D. Juan Rullan Mas: Desean adquirir una parcela en el cementerio, si queda espacio disponible para la construcción de una sepultura.

Se acuerda fijar el precio en 2.000 pts. m2.

Punto séptimo:

El Delegado de obras informa que ya han sido señalizados las separaciones de los terrenos municipales del parque.

Informa a la vez de las gestiones realizadas en cuanto a las aguas sucias de la calle Felipe Bauzá. Dado el cariz que toman las circunstancias y en vista que parece no va a resolverse este asunto, se decide mandar al médico al restaurante "La Tablita" para que emita un informe sanitario.

Cuando las máquinas vengán para arreglar el camino del Clot y del Puig se abrirá el portalón para dar acceso al nuevo aparcamiento.

El médico ha informado que, realizada la visita a la depuradora del hotel Es Moli, ésta no emite ningún tipo de olores y que la salubridad y la higiene del lugar son perfectas.

No habiendo más asuntos a tratar se levantó la sesión.

Poema

Así va el tiempo, sin orden, sin color...

no hay más hierba en el cielo

que nubes sobre la tierra.

Pero tu corazón, niega el sosiego,

mientras, negra es la tierra y azul el cielo

así va el tiempo sin color, sin orden...

¿Te lo han dicho?

Azul el cielo y negra la tierra.

Blancas las nubes y negra la hierba.

Refunfuñan los ángeles arriba

porque les falta su verdor,

y abajo la tierra y sus grietas

reclaman las aguas del Imperio.

Caminarás, ciega hacia el firmamento blanco,

abandonarás descalzo el césped verde

y todos los colores te parecerán fieles.

Así va el tiempo sin orden, sin color.

SEUDONIMO: CAPITAN TRUENO

Temps d'empresa

Aquest vol ésser un espai on els joves hi trobessin història del poble. Es a dir contarem coses que han passat, per això preguntem a tothom que ens pugui donar informacions o pistes ho fassi, ja que tots molts som joves i moltes coses no les hem viscudes però amb ajuda dels més vells podem recordar-les.

Això era i no era com un parell de deianoncs fa molts anys sense fer-ne comptes anaren a Londres.

Era dovers l'any 1924 i va arribar una anglesa. Aleshores hi havia pocs turistes per aquí no com ara, i un bon dia va arribar s'estrangera. A Dejà sols hi havia un hotel S'HOSPEDERIA que era allà on ara viu en Tomeu de Ca'n Bernat.

Aquella, prest va començar a anar amb un que estava a sa VINYA VELLA, i que li deien "ES RUS" però que com veureu va resultar ésser un t'no espanyol. I que, encara que no visquessin allà mateix, sa gent veia que sí anaven junts.

Varen passar uns quants mesos i aquells dos varen partir i ningú va fer-ne cas.

Aquesta senyora, "miss Denniston" estava casada amb un lord angles des que estava divorçada i des que rebia uns dobles cada mes.

Quan va arribar es Febrer del 25 es presentaren a Dejà dos o tres senyors anglesos, amb un que xerrava es castellà, que duïen una fotografia de s'anglesa ditxosa i es passejaven demanant a veure qui la coneixia i naturalment ho feren l'amo de s'hotel, es carter, es que tenia un taxi i es que manava es correu. Es a dir: Miquel Cantellops, Jeroni Salas, Juan Marroig (En Gelat Vell) i Tomeu Coll. (Es Maletó).

Aquells senyors les demanaren que per favor partissin amb ells a Londres per declarar a un judici contra "miss Denniston" a sa que demandava es seu home lord CARNARVON perquè aquí havia sinó viscut al menys anat amb un altre i com que ella ho negava, ell volia mantenir el seu honor i per això la dugué a's jutjat.

Tots es retgiraren molt. Figurau-vos partir amb un "vapor" cap a Londres que ni sabien on era. I, per separat digueren que no, però després un amb s'altre s'animaren i decidiren anar-hi. I més quan saboren que també hi anava gent de Palma i de Sóller. I sobretot ses condicions tant aventatjoses que les oferien. Fins i tot les digueren que podien endur-se ses seves dones i les pagarien una dona que cuidàs ets al.lots mentres elles no hi eren. Però ses dones no volgueren ni sentir-ne parlar.

Perque es clar anaven amb tots es "gastos" pagats mantinguts i a més a més amb una paga que aquesta seria segons s'ofici que tonia cada un d'ells aquí

S'embarcaren amb un "vapor" cap a Barcelona i després amb coche-dama fins a França i d'allà altre vegada barco fins a Anglaterra.

Els hospedaren a un hotel de luxe "ARUNDEL HOTEL", on anava molta gent ben vestida a sopar, i segons contaven els tractaven "a cos de rei".

Com que ells encara que havien partit amb lo millor que tenien no arribaven a's vestir anglès a's principi les posaren a un racó des menjador separats d'ets altres per un "biombo" però quan va anar-hi es lord acompanyat de sa nova dona que encara que fos molt més vella que ell era sa que pagava ets missers per es judici ja que era molt rica, va dir que allò no podia ser de cap manera i els asseguraren ben enmig des menjador a una taula especial per ells.

Podien anar per tot on volien, (fora ses hores de judici), sempre acompanyats per un guia que xerrava es castellà, aquest ja les havia esperat a Barcelona, a's cine cada vespre i demanar "copa i puro" cada vegada que volien.

Tenien unes habitacions de príncep amb una xemeneia amb foc a cada una, i fins i tot si treien ses sabates es vespre a's portal, es natí les trabaven nertes.

Com que just havien partit per quinze dies i després se va allargar més d'un mes se n'havien duit poca roba i fins i tot les compraren camies i calçons nous.

Hi varen haver d'anar moltes vegades a declarar a unes sales molt grans on hi havia molta gent mudada. Segons consta a documents que ha guardat sa dona d'un d'ells on hi ha també sa citació des jutjat de Londres amb es dia i s'hora de compareixer. I també sa declaració següent.

"Un señor alto y una señora que dieron el nombre de señores Denniston, se presentaron en mi oficina de correos en fecha 9 de Septiembre de 1924 y mandaron un telegrama al portero del Hotel Ritz en Barcelona.

El 11 de Septiembre recibí el siguiente telefonema "Dorothy Denniston expedido en Barcelona: Le doy las gracias por su telegrama, le dije que torcaba 14 Bilbao, 21 Valladolid, 24 Pozo Blanco, 29 Abejar, 30 Madrid, buenos deseos. Bañero. Este telegrama estaba escrito en español. Bañero es un torero.

El 13 de Septiembre recibí un telegrama en los siguientes términos: "Denniston de Barcelona en francés". El 15 de Septiembre de 1924 recibí un telegrama de Londres: "Denniston Hospederia hotel Deyá: He tenido buen fin de semana. Telegrafia cuando que tenga que retener escribir Barcelona, buenos recuerdos" El 20 de Septiembre Sra. Denniston recibió un telegrama por conducto conserje hotel Ritz Barcelona: "Todos buenos, dado sus cartas ayer Barcelona. Recuerdos.

Cuando Sra. Denniston llegó a Deia vino a mi oficina i me dió su nombre y dirección. Después de esto yo mandé los telegramas al hotel.

Las fotografías que me ha enseñado el Sr, Collins de Londres, he identificado como a la Sra Denniston y al caballero de la foto al que estaba con ella en mi oficina el 9 de Septiembre de 1924.

El 19 de Septiembre la señora mandó un telegrama a Bañero, Valladolid: Llegaré mañana 23 Ritz Madrid. Me encontrará allí o espero me dirá donde encontrarle. Tengo intención tomar tren noche 23 para verle torear en Pozo Blanco, Denniston."

I totes ses proves necessàries perquè ella perdés sa causa i ell pogués salvar s'honor que era allò que l'interressava.

Aquell lord CARMARVON va ser uns des que anaren amb s'expedició que va descobrir sa tomba de Tutankammón des qui va exposar-se fa tres o quatre anys a Londres sa màscara feta d'or macís.

Ells tornaren més contents que "un Pasco", tant que tots ells de vells i tot encara ho recordaven com s'història de sa seva vida.

Carta a s'ajuntament

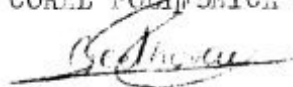
EXCELENTÍSSIM I REVERENDÍSSIM AJUNTAMENT DE DEIA:

Sa Cora l Polifónica "OPS 49" d'aquest poble vos prega:

Que l'any que ve es prepari de la següent manera el programa religiós pel dia del patró del poble:

- ACTUACIO DE LA CAPELLA MALLORQUINA
baix la direcció de D. Bernat Juliá
UEP! i si no ve?
- No vos preocupeu tenim avisada SA CORAL DE BUNYOLA
I si aquesta tampoc no pot venir?
- EN AQUEST CAS FERRAN DE ROSSINYORYOLS ES DE SAN BERNAT DE LA REAL.
I si ja tenen compromís?
- TORNARA ACTUAR SA "CAPELLETA DE DEIA", com enguany i baix sa direcció d'en Pinito del Oro (Experto en todo)

Firmat: CORAL POLIFONICA OPS 49 DE DEIA

Segueixen 49 firmes.

SECCION DE CARTAS S'ENCRUIA

COMENTARIOS EN LA CALIE

Algunas personas creen que por el hecho de ser propietarios (como uno mismo lo es) pueden dictar leyes a su antojo. Lo cierto es que debemos ser mas moderados, pacificos y dispuestos al diálogo; no es necesario llegar a insultos, enfados ni riñas; ya que lo único que se consigue es distanciar y separar a gentes, distintas en ideas ya que unos desean un bien comunitario y otras solamente desean conservar la propiedad sin compartirla.

Me he tomado la molestia de recoger alguna información sobre "Sa font d'es Recó", por lo que se refiere al siglo pasado, podemos afirmar que el agua de dicha fuente era tambien objeto de restricción, pero llegando a un mutuo acuerdo, es decir el agua que bajaba a "Es llavadors" se cortaba, ocasionando de este modo unas molestias de distancia, las mujeres se trasladaban a "s'ull de sa font" donde habia instalados tambien unos lavaderos públicos.

La verdad es que para algunos, no decimos nada nuevo, pero si les pedimos una explicación a los interesados, sobre la colocación de la tubería, el aprovechamiento de los sobrantes a horas que no les pertenecen y la venta de agua sin un análisis del Departamento de Sanidad nos quedamos sin hacer comentarios. Todo esto reporta beneficios, que no han supuesto ningun esfuerzo para estos Srs; autorizaciones y permisos concedidos por el Ayuntamiento que nada han reportado al pueblo, que en definitiva es quien padece las causas de una pesima distribución de una riqueza que es suya pero no le pertenece; riqueza que debería estar mejor distribuida equitativamente pero (nos seguiremos lamentando y alabando) estos Srs se ganan algunos billetejitos haciendo un negocio que tiene truco o mejor doble forro.

Quiero hacer llegar mi agradecimiento al Cura (D. Pedro) = por la buena voluntad que tuvo de colocar el grifo a disposición pública, ya que si deseamos acordarnos de nuestros antepasados que nos dejaron y ofrecerles un ramo de flores, podemos hacerlo añadiendo un poco de agua en el jarrón para que estas se conserven mejor.

Si todos contribuiéramos a la solución del problema dejaríamos de ver camiones cisterna por las calles, camiones de agua para nuestro vecino que a pesar de tener agua de "Sa font d'es Molí" el grifo no llena un cubo de agua en las 24 horas del día, mientras que tu eres su vecino y tienes agua, te importa un bledo el bien comun.

Un poco de esfuerzo e interes para con nuestro pueblo, =
DEIA;

UN QUE VOLDRIA QUE TOT/HOM ESTIGUES ASASIAT

" CRONICA DE LES EXPOSICIONS DE LES FESTES "

Passades les festes de Sant Joan volem enumerar les exposicions fetes a la Vila i visitades durant els tres dies, 22, 23 i 24 de Juny, divendres, dissabte i diumenge festius, mantenint-se oberta després de festes el col·lectiu de pintors-ores de Deià.

Apart de la mostra anual dels treballs de plàstica dels escolars de la Unió del poble, s'han fetes dues exposicions: una individual, la de Antònia Rotger Rullan, al local de l'Escola, i l'altre, col·lectiva, al local veïnat de la llibreria Teix.

Antònia Rotger ens mostrarà per primera vegada en públic la seva tasca que ha anat fent a ca seva, fins ara dins un complet anonimat artístic que ara es comença a esborrar. La seva tècnica poc cultivada, la del brodat en punt de sarsit damunt tela de sac, és el joc colorista del fil on els temes dominants són les flors, alguns paisatges i racons urbans de Deià i els ocells.

La mostra col·lectiva reuní obres de Ellen Shire, Jorge Luplau, Alfonso Baget, José Alcover, Toni Pol, Bernat Sanjuan, Enrique Vives, Toni Muntaner, Bita Klemm, Piki Vidal, Seila Ward, Amie Truxell, Vavara de Gzell, Marc Heine, Aina, Miguel Oliver, Lawrence E. Simmons, Damian Caubet, Del Negro, Michelle Stone, Judy, Richard Gruin etc.

Així com nombrosos són els pintors de la llista, nombroses foren les tècniques, temes i filosofia i ideologia pictòrica que es veia: plumilla, espàtula-oli voluminositats amb colors obscurs, gouache, col·lages, paisatges, terres, surrealisme, mini-naifs.... es mesclaven i oferien una ampla mostra de possibilitats.

Escrit per: JAUME ALBERTI.

En diversas ocasiones, recuerdo haber leído en los periódicos, que para algunos políticos, se hacía necesaria la reestructuración de la municipalidad del estado español, dada la gran cantidad de municipios existentes, y con el objeto de lograr una mayor efectividad en los órganos de la administración local.

Esta idea, de momento, parece de difícil que ningún partido político la desee llevar a la práctica, electoralmente resultaría muy negativo, por lo que se ha sustituido por otra, más realista, que es la creación de mancomunidades de servicios entre los pueblos de una área o comarca, que los mismos municipio deben señalar.

Todo ello es reflejo del celo con qué los pueblos desean mantener y guardar su independencia municipal, pues por encima de razonamientos políticos, de servicios comunes, de haciendas locales fecunditarias, etc, por encima de todo ello, están los pueblos como tales; con unos logros más o menos humildes, con una historia más o menos grandiosa, pero que son sus logros y los de sus antepasados, y es su historia y la historia de quienes les precedieron, y esto, para mí, es muy importante.

Hace unos años, visité la provincia de Cáceres, y en ella existe una comarca denominada "Valle del Tietar", donde se construyeron una serie de nuevos pueblos en la década de los 50, éstos pueblos nacieron con la construcción de un pantano en el río Tago, el pantano de Valdecañas. Son pueblos sin historia, Talayuela, Pueblo Nuevo etc., pero cuando a las personas que allí vivían les preguntábamos de donde eran, siempre nos respondían con el nombre de su viejo pueblo que había quedado sumergido bajo las aguas del pantano. Nos contaban que cuando abandonaban sus pueblos, volvían la vista atrás, muchos entre lágrimas, para ver por última vez el trabajo de sus generaciones anteriores, sus casas, sus huertas, su iglesia, que piedra a piedra, y siglo a siglo habían construido lo que en pocas horas o días cubrirían las aguas para siempre. Estoy seguro que todas aquellas gentes expropiadas y obligadas a abandonar sus casa y tierras, no lo hubieran cambiado voluntariamente por el nuevo pueblo, aún sabiendo que contarían con mejores y mayores comodidades.

Los pueblos son un legado de nuestros antepasados, por el cual se debe luchar, y no resulta fácil, pero si pensamos, por ejemplo, en los sacrificios que durante los siglos XV y XVI costó a los deianenses tener un municipio propio, nos daremos cuenta que nuestro deber es continuar aquella obra. "Fer poble" es un trabajo diario, que no implica, por supuesto, el olvido de que pertenecemos a otra comunidad común de todos los pueblos de Baleares, e incluso a otra superior, "fer poble" está en lo cotidiano e insignificante, "fer poble" es recomendar nuestros hoteles y restaurantes, "fer poble" es comprar en nuestras tiendas, sean farmacias carnicerías, panaderías o colmados, "fer poble" es participar en las tareas comunes. Recientemente, se han celebrado las fiestas patronales, y entre los organizadores hemos notado la falta de algunas personas que nos ha dolido, no porque sin ellos no podamos celebrar las fiestas; sino porque hemos creído que su cariño hacia este gran pueblo; suyo y nuestro, ha decrecido, "fer poble" es pensar en el bien de la comunidad, y algunas veces anteponerlo al propio, "fer poble" es criticar la labor del Ayuntamiento con ánimo de mejorar su actuación, pero no ir a criticar "fora vila", es aquí donde necesitamos que se nos corrija, "fer poble" es tener siempre presente, que nosotros, como nuestros antepasados nos iremos, y yo deseo, como estoy seguro todos los deianenses, que dejaremos un pueblo bonito y unido como él que nos legaron.

Epifanio Apesteguia.

SA LLINGUA LLARGA

DE SES FESTES

Després de quarasevol aconteixement nos trobam que pes carrers, pes festes i per tot arreu hi ha ses típiques xerfdejades. Aquest mes Dejà ha pogut viure d'aprop tot això, degut a ses passades festes de Sant Joan.

Es comentaris previs a ses festes son molt variats, vet aquí un que es va poder sentir pels nostros carrers.

- I que deuen haver de fer enguany per Sant Joan?

. Jesús.....i com cada any

- Quants de dies i en deuen haver de festa?

. Es mateixos de sempre....no passaràn de tres. Saps que es de mal fer festa sense doblers.

Be... i amb aquests tipus de comentaris nos atacam a ses festes.

Nos trobam a dia 22 de Juny del 79 i es poble a part d'haver variat amb sa decoració, respira un mig ambient de festa.

Vet aquí que toquen les deu i es deiamenes seven a n'es pare esperant "Es metge nou". Es una hora que ningú té mals ni febres, tot això vendrà quan es metge sa despedeix, i deixa a tothom com a madò morcia "amb un dit a n'es cul i s'altra a s'orella".

Nos anarem a jeure i ja vorèm lo que serà demà.

Ja som dissabte, dia 23 de juny del 79, es dia de sa "GRANDIOSA VITREMA". Ah!...i es decapvespre hi ha es tradicionals jocs de cada any, de això no en tenim guexes porque tot va sortir "anell al dit".

Arribà es vespre i com és de costum es pare s'omplí de gent jove i amb molta ballera.

Menys mal que enguany es conjunts foren més passables que es de l'any passat (Això es lo que se comentava per ses tribunes)

Però no hem de oblidar es quilos que s'arrimaren es de sa comissió, encarregats de sa vigilància, encalcant es grups d'esponanis que intentaven per tot medi fer entrada "al ruedo" sense pagar per taquilla.

Toquen les quatre, i amb un parell de quilos de terra dins ses sabates nos anam a jeure, porque s'ha de dir, i ben clar que s'ha de dir: que sa pols ocasionada per es balladors des pare afecta ben aviat ses cordes vocals des "cantans".

Ja som dia 24, sa son i s'axabuc des dia ahens no nos deixa axocar des llit. Nos arreglam com porem, porque això si, es dia de Sant Joan tot hom treu lo millor que té i partim a missa.

Quan entrarem a l'esglesia encara anevem un poc endurmissats, però lo suficient desxondits per escoltar ses grandioses vots que sa sentien de dalt en cor.

- Quin coro! deia sa gent i és de lo millor que havien sentit fa estona.

Després de sa missa passarem a fer una copeta per s'ajuntament, i cap a ca nostra.

S'horabaixe sa gran herenada que qui no va menjar no va esser perquè no volgués sino perquè es primers no pensaren amb es segons i manco amb es darrers.

I per no perdre sa costum i es "salero" mallrquí....Ballades de boleros!

Gran treca final (que qui la va sortir es pot llamar dixós) i a jeure que "es pa es moll" i demà es día de fer feina.

Ses al.lotes dieun totes
que es fredins son jugadors
an posades ses amors
amb ses vuis i nous de copa.

S'altre día una criada dins ciutat m'he digué
que es senyor va esser es primer
i es segon un sabater
que viu a sa mateixa escala
i sa cupa l'han donada
a un soldat des corté
i el pobre no sap si te
sa camia, es devanté
sa vereta riuntada.

Es capellà Nicolau
sempre du ses calces brutes
i de tant d'anar de putes
té es cap de sa fava blau.

XERRATORUM

DIUEN:

Que a sa parada de s'autobús s'Ajuntament hauria de posar una papere-
ra, perquè sa rejilla que hi ha fa es servici d'aquesta.

Que comprant un "puro" segons a on en pagues dos i dues xupades d'un
altre.

Que a moltes cases no poden girar s'aigua a sa cisterna de tot s'hi -
vern perquè sempre hi ha coloms que hi caguen i volen per damunt.

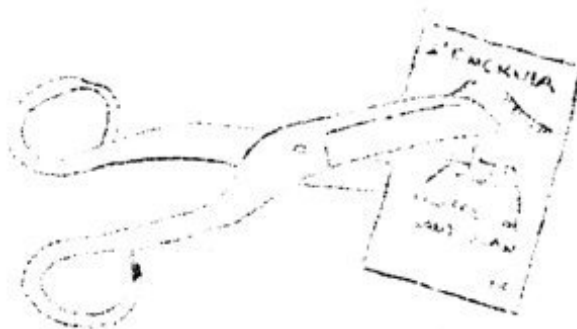
Que es paraigües que s'usen ara són com es que passajaven es "combre-
gar" un temps.

Que fa "pardal" que a Deià mentres s'aigua va a n'es torrent, sa gent
l'hagui de comprar.

Que és un desastre que a les dotze de sa nit estigui ple d'al.lots -
per en mig sa carretera.

N. de la R.

S INTENCIO D'ACUÏST XERRATORUM NO
HA ESTAT EN CAP MOMENT AGRAVIAR -
NINGU, SINO REFLECTAR LO QUE DIU=
SA GENT PÉS POBLE O SIGUI UNA ES-
PECIE DE "RADIO CALLE".

TROBADES D'ESCOLES UNITÀRIES

DOCUMENT A L'OPINIO PÚBLICA.

Diuenço dia 10 de Juny es fa fer a Deià la darrera de les "Trobadres d'Escoles Unitàries" que s'han vengut celebrant periòdicament durant el curs 78-79 a Galilea, Caimari (recoberta enguany), Capdellà, Manacor i Fornalutx (encara tancada).

Allà decidirem resumir en un document dirigit a tots els sectors de l'opinió pública el per què d'aquestes trobades, la seva finalitat, la tasca feta i sobretot les conclusions i exigències a que nos ha duit un curs de treball.

En primer lloc volem deixar clar que amb les trobades no se perseguia cap tipus de benefici econòmic pels mestres d'unitàries, sinó que cercàvem especialment un contacte entre nostres a nivell professional, una millora i enriquirmos pedagògicament. D'aquesta necessitat que sentirem varon: neixer per tant les Trobades.

Defensem els drets que té cada poble a tenir el màxim de serveis escolars, sense que per cap motiu, aquests puguin ser descuidats, disminuïts o suprimits. Nos dirigim a tots els que viviu als pobles on hi ha escoles petites, com a responsables que sou d'elles, i especialment als nous Consistoris, que, ara, després de les eleccions, tenen el deure de preocupar-se, de potenciar i millorar les seves escoles. Perquè és el focus cultural del poble, perquè una escola és per sempre, i perquè en ella els vostres nins, futurs ciutadans del poble, hi creixen. Que mai la vostra gestió estigui supeditada als interessos privats, sinó sempre enfocada al bé de tota la comunitat.

Nos hem donat compte de que cada escola unitària és un cas especial i com a tal s'ha d'estudiar

Arrelada com està a un entorn, a un poble i a unes condicions especials, mereix una atenció i un plantejament de problemes distint a cada una de les altres; no és possible generalitzar.

En relació a això, volem que quedi clara la diferència que hi ha, a la distinció que hem de fer entre mestre i escola. Si el mestre, per les raons que sigui, no fa la feina que li pertoca, la fa deficientment o no rendeix prou el problema no és l'escola, i per tant aquesta mai ha de ser suprimida; la solució no és tancar-la, sinó eliminar les causes que han provocat el seu mal funcionament. Volem l'escola, i a més a més, un bon mestre.

Una de les causes que pot alterar la feina del mestre, és el número de nins que tengui dins l'escola. Veim clar que una unitària, donat que té concentrats en una sola classe més cursos que una graduada, forçosament ha de tenir menys nins, perquè el rendiment sigui bo, en cas contrari, en cas de quela matricula sigui superior a les possibilitats del mestre proposam que se dupliqui, se crei una nova aula amb un altre mestre més, arribant si es necessari a crear una graduada incompleta. És l'escola que ha d'estar en funció dels nins, i no ells adaptar-se a les insuficiències d'aquella.

Un dels factors que creim és del més importants, i que més nos preocupa és la qualitat de l'ensenyament d'una escola unitària. Efectivament aquest és un punt que fins ara ha provocat moltes polèmiques.

Aquesta qualitat d'ensenyament està determinada per sis punts molt importants.

El primer és l'estabilitat del mestre, que si és necessària a qualsevol escola per aconseguir un equip coherent, a la unitària se fa pràcticament urgent. Aquesta estabilitat faria possible, pel mestre que vol fer feina a una unitària, poder dur a terme un ensenyament mínimament planificat i racional,

conseqüent d'un any a l'altre. Anul·laria també els problemes que comporta pel nin baratar de mestre, i pel mestre l'insseguritat del lloc de feina, la impossibilitat de deixar-se, de llançar-se, d'integrar-se a un ambient, a un lloc, al poble en fi.

Si és un dret irrenunciable poder deixar un lloc on fas feina de mal gust per què no ha de ser també possible poder treballar allà on estàs bé, allà on vols i on la teva feina és útil?

L'actual concurs de trasllat perjudica un treball seriós i conseqüent. Per tant, com a treballadors de l'ensenyança demanem una revisió del sistema; que els canvis se facin prenguent en compte altres factors, com per exemple especialitzacions, interessos professionals... i mai arbitrarietats com l'antiguitat o l'estatus professional.

Proposam així mateix, la creació a l'escola Normal, de una especialitat en primera etapa, que evidentment suposaria una important millora cara a la didàctica de l'unitària.

Per altra banda no hem d'oblidar que fins ara la situació econòmica de l'escola unitària ha estat deficient. Ni el presupost, totalment insuficient, ni el material, poc o inadequat a les necessitats han pogut ser l'infraestructura sòlida en que el mestre hauria d'haver recolzat la seva feina.

Enguany hem aconseguit la promesa de que la nostra precària situació material serà estudiada, i de que els nostres problemes seran tinguets en compte. Esperam i demanem a l'administració educativa que ho solucioni rapidament.

En quant a l'aspecte de continguts, els mestres d'unitàries nos trobam amb uns programes rígids, totalment desconectats de la realitat que envolta al nin, de les seves necessitats i del seus interessos. Així el material que s'emptra a una unitària hauria de ser flexible, no enfocat a transmetre coneixements standart per etapa y curs.

Ara bé, l'educació no tan sols és cosa dels mestres. Perquè sigui efectiva hi ha d'haver col·laboració per part de la família. Recolzam la creació d'associacions de pares d'escola unitària, a fi de que ells mateixos se fassin càrrec dels problemes existents i se responsabilitzin de cara a una tasca positiva i conjunta.

Tots aquests punts, solucionats potenciaríen indubtablement la professionalitat del mestre d'unitària i per tant la qualitat de l'ensenyament, que és lo que tots volem.

Finalment volem i mes proposam acabar amb l'oblit en què nos han tinguut amb la situació d'inferioritat en què hem estat fins ara.

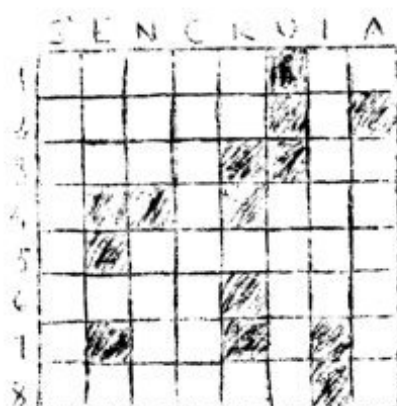
Es una realitat l'ambigüitat de la situació legal de les unitàries, i demanem urgentment com a factor per la normalització administrativa la seva legalització.

Les escoles unitàries existim de fet, i tenim el dret a funcionar dignament, a ser. Perquè una raó molt forta nos ampara: són els nins els que nos donen la vida.

Fins el proper curs 79 - 80

Firmat: TROBADA DE MESTRES D'ESCOLES UNITÀRIES.

TEMA

HORITZONTALS

- 1- Una cosa que no es cosa i que tot el mon sa posa. Lo que acompanya dinar i sopar.
- 2- Sinònim de moro. Proposició.
- 3- Purga. Pronom
- 4- Consonas. Material per omplir coixins.
- 5- Vocal. Si veuen tal com son.
- 6- Un ou quan s'esclafa. Ciutat de Manorca.
- 7- Vocal. Article. Vocal. Consonant.
- 8- Lo que sen va quan un sa mor pl. Vocal.

VERTICALS

- 1- S'- Lloc que ve després de sa consulta des metge.
- E- Es molt estimat amb pa i domàtiga. Consonans.
- N- Per passar garroves. Aparat per moldre.
- C- Xorram bé des altres. R- Ses dues primeres lletres de s' abecedari.
- U- Serveiron per caminar. I- Plat des diumonges.
- A- Vocal. Aucell o persona de mal nom.

A Sóller durant tot el pròxim mes d'agost se celebreran ses " 67 hores d animació cultural" on hi haurà ses activitats següens:

- Murals de terres i graves	Conferències: Autonomia, Economia, His
Curs d'expressió corporal	tòria, Magia, Fitja ambient, Pastisseri
Maquillatge teatral	a Mallorquina etc.
Tapissos i macramé	Excursions: (Port de Fornalutx i Puig-
Curs de català	Major)
Curs de ball de bot	Taller de plàstica popular.
ESpectacles teatre i recitals	Tir amb bassotja. Festa pagesa.

Tots es que estiguin interessats i per més informació dirigiu-vos a - S'obra Cultural Balear de Sóller o a la "Caixa de Pensions" on vos donaràn sa programació completa.

